

MEDI AMBIENT

El Ter i la Muga han perdut pràcticament un 50% del cabal

El volum d'aigua al tram mitjà i baix del Segre ha disminuït un 60% des del 1950, segons el projecte Life Medacc

ANTONIO CERRILLO
Barcelona

Les últimes dècades el cabal dels rius catalans ha descendit dràsticament a conseqüència d'una reducció general de les precipitacions, que ha estat especialment marcada a l'estiu. Unes sequeres més freqüents i greus i un augment significatiu de l'evapotranspiració a l'atmosfera són altres factors que hi han influït. Des de l'any 1973, el cabal a la capçalera de la Muga i el Ter s'ha reduït a gairebé la meitat, mentre que al tram mitjà i baix del Segre ha disminuït un 60%. Ho indiquen les conclusions del projecte Life Medacc, promogut per la Generalitat, que alerta sobre la necessitat d'adaptar els boscos, l'agricultura i la gestió de l'aigua a les noves condicions d'aridesa que provocarà el canvi climàtic.

"De les tres conques analitzades. la que s'adapta més bé a les noves condicions és la del Ter, gràcies a l'acord assolit l'estiu del 2017, mitjançant el qual es preveu reduir el volum de transvasament d'aigua a la regió de Barcelona", explica Gabriel Borràs, responsable d'adaptació de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic. "És molt preocupant la situació de la Muga, sobretot a l'estiu, i la del Segre, sobretot en l'àmbit de l'agricultura, que s'ha de replantejar profundament", afegeix aquest expert.

La Muga i la influència que suposa estar envoltat de boscos. Des del 1973 fins al 2013, les precipitacions s'han reduït un 60% en aquesta conca. El resultat ha estat que els cabals dels rius a la capçalera han disminuït gairebé a la meitat des del 1951, en gran part pel creixement dels boscos.

La relació entre la reducció de cabals i l'augment dels boscos (que avança en detriment dels cultius

La dràstica reducció de recursos fluvials

Evolució en les últimes dècades

FONT: ICGC, Projecte Life Medacc

LA VANGUARDIA

LIBERT TENEDÓ

Passeig del Ter, a Manlleu

abandonats) és clara. "Com que cada vegada hi ha més boscos, arriba menys aigua als rius, perquè l'utilitzen les plantes", resumeix Sergio Vicente Serrano, investigador de PIPE-CSIC.

A la conca de la Muga entre el 1970 i el 2005 la superfície boscosa

ha augmentat un 20%. Són boscos densos i que no solen estar gestionats, cosa que comporta una gran competència per l'aigua. Per atendre la demanda creixent d'aigua a causa de l'afluència turística a la zona costanera i el reg agrícola, algunes veus han plantejat la possi-

ibilitat d'ampliar l'embassament de Darnius-Boadella. Però el projecte descarta aquesta opció. "Cal centrar l'esforç a reduir la demanda d'aigua, millorar l'eficàcia en l'ús i posar en marxa instal·lacions dessalinitzadores i regeneradores d'aigua a la costa", afegeix Borràs. "El sector del turisme ha d'estar disposat a invertir en aquest tipus d'infraestructures si vol mantenir els nivells de visitants", afegeix. També es considera necessari recarregar els aqüífers locals.

Salvar el Ter suposa transvasar menys aigua a Barcelona. Els cabals de la capçalera del Ter s'han reduït almenys un 42% entre el 1971 i el 2013, mentre que els dels trams baixos i mitjans d'aquest riu han disminuït un 66%. La conclusió de l'estudi és que, si es redueix el transvasament d'aigua del Ter cap a la regió de Barcelona –a través de l'aqüeducte de Cardedeu–, els cabals es veurien clarament millorats. Lògicament, aquesta solució implicaria que la regió de Barcelona hauria d'obtenir més subministrament amb aigua de les plantes dessalinitzadores que la proveeixen (el Prat de Llobregat i Blanes), que haurien d'augmentar el seu rendiment.

El Segre, exhaust per la demanda agrícola. Els trams inferiors del Segre han baixat un 62% (entre el 1950 i el 2013), cosa que té molt a veure amb un ús abundant de l'aigua per a reg agrícola. Tot i això, l'estudi apunta que en el futur "difícilment serà possible mantenir les produccions agrícoles actuals". Per això es proposen mesures per replantejar la gestió i l'ús de l'aigua en aquesta conca, com ara revisar la quantitat d'aigua que ha de passar pel canal Segarra-Garrigues. Si es mantingués el volum d'aigua previst en la concessió sol·licitada (342 hm³/any), es veurien afectats els embassaments de Camarasa i Rialb. El resultat seria que aquest últim embassament –davant la reducció de cabals– es podria quedar buit un mes cada any a partir del 2027. "També és absolutament necessari redefinir les concessions d'aigua per regar, i ajustar-les a les necessitats i la disponibilitat d'aigua real: saber què volen regar, per a qui i per què", subratlla Borràs.

El cabal mínim del Segre està condicionat per la utilització que en fan les empreses hidroelèctriques a la capçalera. Per això "és imprescindible posar en sintonia la demanda ecològica dels rius, les necessitats de l'agricultura i els interessos de les hidroelèctriques", exposa Gemma Cantos, de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic.

Proves pilot per afrontar un clima més càlid

El projecte Life Medacc ha desenvolupat proves pilot de gestió forestal per millorar la capacitat del bosc per resistir les sequeres. A més a més, recull propostes per poder millorar l'adaptació dels cultius (vinya, blat de moro o poma). Les conclusions indiquen que "la gestió forestal ha reduït ostensiblement el risc d'incendi i el decaïment dels arbres per culpa de les sequeres estivals del 2016 i el 2017". Això s'ha vist sobretot a les parcel·les d'alzines a la conca de la Muga, a les de pi silvestre al Ter i a les de pi negre a la conca del Segre.